

Verslag

Webinar “Milieu, klimaat & energie: ambities EU-voorzitterschap”

In samenwerking met Minaraad

24 september 2024

Praktische informatie

- Samenwerking tussen VLEVA en Minaraad
- Halfjaarlijkse infosessie naar aanleiding van het roterend voorzitterschap van de Raad van de EU
- Format? Online webinar
- Wanneer? Dinsdag 24 september 2024
 - 14.00 u. Welkom, Paula Verschaeve, liaisonofficer Energie, Milieu & Klimaat, VLEVA
 - 14.05 u. ‘Actuele Europese omgevingsdossiers: terugblik op het Belgisch voorzitterschap en prioriteiten van het Hongaars voorzitterschap’, Marjan Decroos, attaché milieu, VVEU (Vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de Europese Unie)
 - 14.20 u. ‘Nabeschouwing Belgisch voorzitterschap Energie en inkijk in de EU-energieprioriteiten van het Hongaars voorzitterschap’, Michiel Maertens, attaché energie, VVEU
 - 14.35 u. Q&A-sessie
 - 14.45 u. Slotwoord, Jan Verheeke, secretaris Strategische Adviesraad, Minaraad

Inhoud

Energiebeleid - Michiel Maertens, attaché energie, VVEU

Tijdens het ES voorzitterschap (einde '23) zijn er veel wetgevingsdossiers tot een goed einde gebracht. Dit maakte dat er in de BE agenda veel ruimte bleef voor events, zoals bv. renovation week, of om de agenda te bepalen, zoals bv. raadsconclusies rond grids.

In deze periode gaat de aandacht naar de nieuwe Commissie (zie mission letters), met onderliggend de rapporten ‘Letta’ en ‘Draghi’. Het HU voorzitterschap zelf schuift volgende prioriteiten naar voor:

- ‘Geothermie’ (HU heeft de 2de grootste installatie van Europa) en ‘waterstof’. Dit laatste figureert in de Formatie Competitiviteit, mede op basis van het rapport van de Rekenkamer.
- Verder nog aandacht voor grids (interconnectie), technologieneutraliteit (kwestie nucleaire energie), sustainable aviation fuel en zero emission voertuigen evenals CCUS.
- Daarnaast hecht dit voorzitterschap belang aan kwestie van bevoorradingszekerheid – uitvoering REPowerEU – import Russisch gas te verminderen richting uitfasering tegen 2027.
- De vernietiging van de elektriciteits- en warmte-installaties in Oekraïne zal leiden tot een extra belasting van het Europees netwerk alsook migratiestromen.
- De informele energieraad heeft al plaatsgevonden, en betrof discussies rond bovengenoemde prioriteiten, alsook de kwesties ‘competitiviteit’ en ‘realistische doelstellingen’.
- Inzake de COP29 ‘Klimaat’ (Baku, Azerbeidzjan, vanaf 11 november 2024), zal de Commissie voorstellen formuleren m.b.t. CCUS, grids, green energy zones/corridors en hydrogen.

Recent bracht de Commissie haar jaarlijkse State of the Energy Union Market uit:

- Positief: de verminderde gasvraag, met meer dan 18%, en de goede winteropslag.
- Negatief: het ontwerp van nationale energie- en klimaatplannen (NEKP) zal leiden tot een reductie van slechts -51% (i.e. 4 procentpunt verschil met de doelstelling van -55%).
- Een extra uitdaging zit in de competitiviteit, voornamelijk i.v.m. de hoge energieprijzen.

De Commissie zal dan ook initiatieven nemen, i.e. de herziening van de Governance Regulation:

- Bijstelling draaiboek voor Nationale Energie- en Klimaatplannen, vanwege doelstellingen richting 2040/2050, met o.m. ook meer inzet op het engageren van stakeholders.
- Meer expliciete verplichtingen inzake green transition investments plans binnen NEKP's.
- Administratieve vereenvoudigingen, maar ook verbeteringen met het oog op implementatie, o.a. tijdig afleveren van plannen.

Milieubeleid - Marjan Decroos, attaché milieu, VVEU

Inzake milieubeleid kan het BE voorzitterschap als geslaagd bestempeld worden, met als eerste heel wat events, zoals i.v.m. 'Resilience and Adaptation', 'Just Transition' en 'Circular Economy'. Nog belangrijker is dat er bij heel wat wetgevende dossiers vooruitgang werd geboekt of zelfs eindresultaat werd bereikt:

- Op de Raadszitting Milieu van 17 juni werden 'algemene benaderingen' bereikt in verband met voorstellen Kaderrichtlijn Afval (textiel), voor de Green Claims Directive, voor de Richtlijn Bodemonitoring en wat betreft Vervuilende Stoffen Oppervlakte- en Grondwater, evenals conclusies i.v.m. de mid-term-review van het 8ste Milieu-Actie-programma (zie het Rapport van de Commissie hierover).
- Voor vier dossiers heeft men 'akkoord in triloog' bereikt met het EP: voor de herziening Richtlijn Stedelijk Afvalwater (ERSA) en van de Richtlijn Luchtkwaliteit, evenals voor de Euro 7-emissienormen voor wagens en bestelwagens en voor de regelgeving inzake kwik. Het voorstel inzake reductie van pesticidengebruik is wel finaal weggestemd in het EP.
- Tot slot werd de Natuurherstelwet formeel vastgesteld – een sterk gemediatiseerd dossier.

Het HU voorzitterschap zelf schuift prioriteiten naar voor die aansluiten bij de te verwachten thema's:

klimaatmitigatie, klimaatadaptatie (water resilience), circulaire economie, nulverontreiniging, tegengaan van vervuiling door PFAS, natuur en biodiversiteit evenals rechtvaardige transitie en het behoud van de positie van de EU als 'globale leider' in de transitie.

- Voor klimaat staat de op 6 februari '24 door de Commissie voorgestelde tussendoelstelling '2040' centraal. Onder BE voorzitterschap is dit reeds besproken in al zijn aspecten. Het HU voorzitterschap beoogt een raadsdebat in december. Aanvang 2025 zal de Europese Commissie dan met een voorstel komen inzake aanpassing van de Klimaatwet van 30 juni 2021.
- In verband met natuurbeleid worden enige besprekingen op het niveau van de raads werkgroep verder gezet: het voorstel van verordening rond bosmonitoring (in de Raad Landbouw) evenals een voorstel van aanpassing van de beschermingsstatus van de wolf (Verdrag van Bern).
- Inzake 'circular economy' zijn er nog belangrijke voorstellen 'hangende': in verband met Verordening voor verpakking en verpakkingsafval (akkoord met het EP), Green Claims Directive (trilogen kunnen worden opgestart), Kaderrichtlijn Afval met focus op textiel en voedsel, waarbij de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid wordt uitgewerkt voor textiel (trilogen kunnen worden opgestart) en herziening van de Richtlijn Autowrakken.

- In het domein 'zero pollution' is er de bespreking van de Richtlijn Bodemmonitoring, naast de eerste lezing van de Verordening ter voorkoming van het verlies van kunststofpellets.
- Op de Raadszitting van 14 oktober zal ook de EU chemicals strategie worden besproken, met het oog op de *review* van de REACH verordening. Hiervan wordt een voorstel verwacht in '25.

Drie multilaterale dossiers zijn het voorwerp van de Raad van Milieuministers van 14 oktober:

- Er is de reeds vermelde bijeenkomst van de COP29 bij het Klimaatverdrag (raadsconclusies).
- Er is de COP16 bij het Biodiversiteitsverdrag (Cali, Colombia vanaf 21 oktober) (raadsconclusies).
- Er is de 5de UNEP-zitting (INC-5, Busan, Korea, vanaf 25 november) gericht op een 'wettelijk bindend instrument' inzake vervuiling door plastics ('gedachtewisseling').
- Ter gelegenheid van deze raadszitting zal het lunchgesprek gaan over het Draghi-rapport.

Lessen uit de Q&A-sessie

- De 'mission letters' aan de kandidaat-commissieleden houden grotendeels een herbevestiging in van de 'green deal', zij het met belangrijke accentverschuivingen.
- De bespreking van het 'Draghi-rapport' neemt zijn aanvang. Alle opmerkingen van de Vlaamse *stakeholders*, zijn welkom om mee te nemen in de diverse fora.
- De implementatie van de Natuurherstelwet betreft in eerste orde de opmaak van een 'nationaal plan', dat bij de Commissie moet ingediend worden tegen de zomer van '26.
- Bij de afhandeling van de Richtlijn Bodemmonitoring komt het erop aan de standpuntinname van het Europees Parlement af te wachten. Evenzo voor de 'Richtlijn Verpakkingsafval'.
- Wat klimaatadaptatie aangaat, is het de moeite waard raadsconclusies te lezen die onder BE voorzitterschap tot stand gekomen zijn.
- Hoe het verder gaat met de 'Kaderrichtlijn Water' zal blijken uit het werkprogramma van de Commissie. In de 'mission letter' aan de milieucommissaris is wel sprake van 'water resilience'.
- De relatie tussen water(stress) en de welvaart in de EU komt ook aan bod in het zogenaamde Letta-rapport zowel als in de Raadsconclusies over het 8^e EAP.
- Over de ERSA is er een triloog-akkoord bereikt; de kwestie 'uitgebreide producentenverantwoordelijkheid' komt terug in een volgende fase.